

رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا

ایں سخن عشق است نئی از شاعر لیت
کئی خسان دانند این اشعار با
(اشعار)

مُرتَّب

قاضي علي اکبر درازي

دفعه دوم ————— ۲۵۰ ————— جون ۱۹۴۹ء

هدیہ :- ۲۰ روپیہ

حق واسطافاشر

بارانِ صیبت است عشق و مستی
ای زاهد با تو بادِ مستی

راشکار

تصنیف شده

سرتاج الشعراء شاهنشاهِ عشق
حضرت سچل سرمست

پیش لفظ

مرتاج الشعراء، شاهنشاہ عشق، شاعر هفت زبان، و خروپا کستان، رند بیباک
حضرت پچل سرمست جو فلسفہ آہی "پاٹ سچا ٹٹ" تنہن ککری سندس سمورو کلام
انہی دس پرچل آہی۔ اہوا ہر دتہ وسیع پر بیباک آہی جوا ہر دتہ پر صحت دس پر نہ
ایندو۔ سندس کلام پر انسان ذات کی صرف دھکڑی مقصد (معرفت) لاء بار بار نقاری جی
چوت تی بلکل بی باکی سان موثر پر جا ذب طریق سان رغبت دیاری انکی حاصل کرڻ
لاء دعوت ٿول آہی پر انجی تعلیم اہڑی تہ سہل پر دلکش نمونی سان آدنی ویٹی آہی جا
بیشک لاء جواب آہی۔ جہڑی طرح ننڍی ٻاری سیکارڻ پر سمجھائڻ لاء استاد ملڻا
نہنہن پر دانش مند مثال پر طریقہ پیش ڪندو آہی تہ طریق سان معلم اعظم اکمل استاد
حقیقی رہبر کمال رہنما عجیب پر انوکا، جاذب پر دلکش دلیل پر مثال پیش ڪری رڳو
کان آخر تائین جامع پر مکمل تربیت پر تعلیم آدنی آہی پر ڪا ڪمی باقی نہ پڌتی آہی۔
ساری دنیا اہڑو ڪوبہ شاعری نئو سگھی جنهن من قسم جہڑا بینہ پر ہی مثال
دلیل پنہنجی شعر پر پیش ڪیا مہجن۔ ہی اقلید سخن جو تاجدار پر قادر اکلام شاعر
ستہ جی با اثر دتہ لاء بیشک باعث فخر پر ناز آہی۔

من هفت زبان جی ماهر شاعری فارسی، پنجاب، دیوان آتشکار، پر...

دندہ سر میر علی مراد خان والی ریاست خیر پور چپا پوہن پر...

پڄاڻو آهي جو معرفت الهي جو بنياد ڳڻج آهي ۽ مثنوي "عشق قاصد" سنڌي مثنوي
 محبت هن مرتب پڄاڻو آهي - ساري دنيا ۾ هڪو به شاعر عشق جي ايتري تعبير سان
 هڪري نٿو سگهي جيئن هن مثنوي ۾ تعريف ٿيل آهي - هي مثنوي "گدا ازان" ۽
 هن سلسلہ جوتيون نمبر ڪتاب آهي -

اذان سواءِ ٻيون ۽ مثنويون "تارنامہ" ۽ "درد نامہ" سنڌي محفل سان هن مرتب
 کي تيار ڪري رکيون آهن ۽ سلطان العاشقين "حضرت سني قبول محمد" دوم جي
 سوانح حيات پڻ کي تيار ڪري رکي آهي - جيڪڏهن درگاه شريف جي طالبن همت افزائي
 هڪڙي ته اهي ٽيئي ڪتاب فوراً پڄاڻا ويندا -

باقي رهيل ٽي مثنويون رازنامہ ، وصلت نامہ ۽ رهبرنامہ پڻ پڄاڻيون
 پون آهن - آخريه ايم - ڊي - لالا صاحب نانوتار (باني) محفل سرمست اڪيڊمي
 شڪرگڙاري ڪجي ٿي جنهن صاحب جي همت افزائي سان هن بندي ۾ هن
 عيف المرحمه هڪٻئي ٻن لکن جو شوق پيدا ٿيو آهي -

الفقيه - زدار قاضي علي اڪبر درازي

گدازنامه

۱. آن خدا موجود در هر جا بین آن خدا مشهود است تا پایاب بین
۲. آن خدا موجود اندر هر مکان آن بود معبود اعیان و نهان
۳. اسماء و الارض باشد نور او هست حق ذاکر و مذکور او
۴. آن خدا موجود اندر کائنات این همه باشد صفات پاک ذات
۵. آمده ظایر بتمام مصطفی بالیقین دانستن است ذات خدا
۶. حکم جاری کرده در نامه شریف بر خود آورده همین پاک صحیف
۷. آن محمد آن احد باشد یکی بالیقین دانی نیایی در شی
۸. چون بی منطق اشاره او نمود بر رخ من خاص در گنج کشود
۹. آمده موج زد دریای گران میکنم از موج آن علم بیان
۱۰. میکنم آفتاب این مکتوب را جان داده بر دلم محبوب را
۱۱. نام این نامه گداز نامه شد در گداز دجسم جان و همام شد

مثنوي گداز نامه (سنڌي ترجمو)

۱. خداوند ڪريو هر جامو موجود آهي. ۽ اهو مٿي کان پيرن تائين حاضر ناظر آهي.
۲. اهو خداوند ڪريو هر مڪان ۾ موجود آهي. ۽ اهو ظاهر باطن ۾ عبادت جي لائق آهي.
۳. زمين ۽ آسمان تي هن جو نور آهي. اهو ئي بيشڪ خدا ڪريو مذڪور آهي.
۴. اهو خدا ساري ڪائنات ۾ موجود آهي. اها هن پاڪ ذات جي صفات آهي.
۵. هو محمد مصطفيٰ جي نالي سان ظاهر ٿي آيو. يقين سان سمجهو ته محمد صلام خدا جي ذات آهي.
۶. هن نامه شريف ۾ پنهنجو حڪم جاري ڪيائين. ۽ پاڻ تي ئي اهو پاڪ ڪتاب نازل ڪيائين.
۷. محمّد صلي الله عليه و آله ۽ آله ۽ آله آهي. تون ان تي اعتبار ڪريو ۽ شڪ نه آڻ.
۸. هجڻ هن انهيءَ ڳالهيندڙ مون کي اشارو ڪيو. ته مون منجهه هن جي خاص گنج جو درو ازو ڪلي پيو.
۹. هن جي بي پايان درياهه جي موج مون تي چڙهي آئي ۽ انهيءَ موج منجهان مان هيءُ بيان ظاهر ڪيان ٿو.
۱۰. مان هن ڪتاب کي شروع ڪيان ٿو. ۽ مان پنهنجي جان پنهنجي محبوب کي سپرد ڪيان ٿو.
۱۱. هن نامه جو نالو گداز نامه ٿيو. جسم ۽ جان ۽ جام ان ۾ محو ٿي ويو.

۱۲. من نمی گویم گویا او بود من نمی جویم جویا او بود
۱۳. برفت آرد روی بسوی آفتاب می گدازد محو گردد گشت آب
۱۴. اصل آن آب است آب برف برف آن آب است بشنوا این حرف
۱۵. چون هستی خود بیاید برف گشت چون گداز برف از هستی برفت
۱۶. صد تصرف زو شد بعد از گداز گشت کار او سبزه پاک کرده فراز
۱۷. بعد از آن آب شد برف برفت گاه جاری آب گاه برف گشت
۱۸. آب بسته پنهان چون بنده ایت آب جاری خواهد فرخنده ایت
۱۹. ای پیر آن برف آن آب است یک چونکه بد است آنکه متاب است یک
۲۰. جسم و جان در راه موی کن گداز تا شوی در هر دو عالم سرفراز
۲۱. جز گدازی نیست کار عاشقان کن گدازی خوشی تن ای مهربان
۲۲. کنی شوی واصل بجز این تن گداز فی شوی تو جز گداز آگاه راز
۲۳. چون جد از آب شد گشته جباب چون جباب محو شد گردید آب
۲۴. آن جباب در بحر گردیدین گداز خود شود دریایی با موج دراز
۲۵. سر بیایی کشد نامش جباب باز شد بعد از گدازی بحر آب

۱۲. مان نٿو ٻوليان پراهو ٻولي وارو ٿو ٻولي. مان نٿو ٻوليان پرگولڻ وارو ٿو ٻولي.
۱۳. برف جڏهن سڄڻ ڏانهن ٿي منهن ڪري. تڏهن ڳري وڃي ٿي ۽ پاڻي ٿيڻي پوي.
۱۴. اصل اهو پاڻي هو جنهن پاڻي مان برف ٺهي. برف اهو ساڳيو پاڻي آهي، هي لفظ سمجه.
۱۵. جڏهن هٿ ۾ آئي ته برف ٿي. جڏهن وري ڳري وڃي ته هٿي هٿي هلي وڃي.
۱۶. ڳرڻ کانپوءِ هن مان سوين ڪمر ٿيا. ان مان ڪيئي ڪيتيون ۽ سبز يون آباد ٿيون.
۱۷. پوءِ اهو پاڻي ٿيو ۽ برف هلي وڃي. ڪڏهن پاڻي ٿو ٿئي ڪڏهن برف ٿي ٺهي.
۱۸. جميل پاڻي (برف) پاڻي جي مثل آهي. ڳريل پاڻي مالڪ حقيقي جي مثال آهي.
۱۹. اي پٽ! اهو پاڻي ۽ برف هڪ شئي آهي. جئين چنڊ ۽ سج هڪ آهي.
۲۰. تون پنهنجو جسم ۽ جان الله جي راءِ ۾ ڳار. ته ٻنهي جهان ۾ تون سرفراز ٿين.
۲۱. پاڻ ڳارڻ کان سواءِ عاشق جو ٻيو ڪم ناهي. اي مهربان! تون پاڻ کي ڳار.
۲۲. جان جي فنا ٿي کان سواءِ تو واصل بالله ڪيئن ٿيندين. ۽ نه فنا ٿي کان سواءِ توکي راز جي خبر پوندي.
۲۳. پاڻي ۽ کان جدا ٿي ٿو ٿو ٿي ٿو. جڏهن ٿو ٿو ڳري ٿو ته وري پاڻي ٿئي ٿو.
۲۴. اهو ٿو ٿو وري جڏهن دريا ۾ ڳري ٿو ته وري خود دريا ٿي ڇريون هڻي ٿو.
۲۵. جڏهن هوسرڪشي ڪري ٿو ته هن جون اوتون ٿو سڙجي ٿو. ڳرڻ کانپوءِ وري ساڳي پاڻي ٿئي ٿو.

۲۸. در میان بنده مولی و شریک این تو بچشم حیرت انجبا بین
۲۹. در بحر توحید خود را غرق کن تاروی در بارگاه دوا المین
۳۰. تو با تش عشق خود را خاک ساز تا تو گردی از تذر شاه باز
۳۱. چون نمک در آب آمیزان شود آن نمک بعد از گدازی کئی بود
۳۲. چون وجود آن نمک گردد گداز آب گردد آن زمان ای پاکباز
۳۳. عبد چون در ذات پاک حق برقت ای خدائی یک شه از غیر رست
۳۴. چون سهاگه سیم را سازد گداز عشق تن را میسوزد هم محو باز
۳۵. آن سهاگه تو نگاه پیردان یاعتایات خدا تا تیردان
۳۶. این وجود همچو سیم است ای پسر عشق گردد چون سهاگه بهر دور
۳۷. هر کس در ره خدا خود را گذاخت این فاضولی بقایاتی شناخت
۳۸. ای برادر بخته گل را گداز سر بخش از نیاز باشی بی نیاز
۳۹. بود شخصی دلیری با اسپ داشت از برای آب نوشانی بتاخت
۴۰. برکناره او بدریائی رسید آب نوشانیند و او را پس بدید
۴۱. ناگهان موحش درون دریا برد سوار او را در بحر اعظم کئی رسید

۲۶. الله جي پر پانهي جي وچ ۾ هونرق آهي. تون حيرت جي اکين سان اهو ڏس.

۲۷. وحدت جي دريا ۾ ڀرتون پاڻ کي غرق ڪر ته تون الله جي حضور ۾ وڃي پهچين.

۲۸. تون پاڻ کي عشق جي باه ۾ خفا ڪر. ته شڪري مان شهباز بڻجي پوين.

۲۹. لوڻ جڏهن پاڻي ۾ ملائي ٿو. اُهو لوڻ ڳرڻ کان پوءِ ڪاڻي رهي ٿو؟

۳۰. جڏهن ان لوڻ جو وجود ڳري ٿو. ته اي پاڪ باز! اهو پاڻي ٿئي ٿو پوي.

۳۱. ۾انهو جڏهن الله جي ذات ۾ ملي ٿو. اي خداي (خاص ۾ پيل سرمدت) تڏهن

هو هڪ شئي ٿو ۽ غير کان چٽي ٿو.

۳۲. جئين سهاڳو چاندي کي ڪاري ٿو. تئين عشق جسم کي ڪاري ٿو.

۳۳. اهو سهاڳو مرشد جي نظر سمجه. يا الله جي عنايت جو اثر سمجه.

۳۴. اي پٽ! هي جسم چاندي جي مثال سمجه ۽ عشق کي سهاڳو ڪري سمجه.

۳۵. جنهن پاڻ کي الله جي راه جي راه ۾ خفا ڪيو. سوناجي درجي کان بچائي درجي کي وڃي رسيو.

۳۶. اي ادا تون هن مٿي جي بوتلي کي ڳار. نياز منجهان پاڻ کي ٻاهر ڪڍي بي نياز بڻج.

۳۷. هڪڙو شخص هو جنهن جي گهوڙي سان دل هئي هڪي ڀائي پيارڻ لاءِ ڊوٽا ٿيندو ويو.

۳۸. ڪناري کان اڳتي دريا ۾ ويو. پاڻي پياري هن کي واپس ٺٽي وريو.

۳۹. مگر اوچتو هن کي دريا ۾ چولي گهلي وئي. هن سوارانهي ڏي دريا ۾

هن کي ڪيئن پهچي؟

۴۱. اندرون دریا آبش غرق شد
 ۴۲. خلیش را انداخت در کبر عتیه
 ۴۳. یک اسبش ز دستش دور رفت
 ۴۴. چون به موجان دوج آن شنید
 ۴۵. غوطه خورده بر کناره در رسید
 ۴۶. همچون قلعه سخت آن دیده بود
 ۴۷. بمقامت در درون دیار رفت
 ۴۸. جسم او شد آب گل شدران
 ۴۹. چند مدت بود او مالا مال
 ۵۰. جسم او اندر گدازی آمده
 ۵۱. چون از آب شد آب روان
 ۵۲. تا میوه گدازید شاهان و فین
 ۵۳. ای پسر از اسرار این آگاه شو
 ۵۴. تا کنونی گیری پس اتوال را
 ۵۵. دیگر این احوال سوارش زنده زد
 ۵۶. تا بگرد او عثمان آن عزیز
 ۵۷. سوار از صد غوطه خورده باز گشت
 ۵۸. پس بدید تنه باز و بر کشاد
 ۵۹. تا بمان از تنگ یک دیو لودید
 ۶۰. رفتن آنجایی سبب شوار بود
 ۶۱. جسم اگر اخت هم از خود رفت
 ۶۲. موها ز ریش میزد اندران
 ۶۳. خلق می نوشید ز آب روان
 ۶۴. از گدازی سرفرازی آمده
 ۶۵. جسم دیگر گشت پیرا از اندران
 ۶۶. هر سه گریند شاه و شفقین
 ۶۷. زانکه از عیدی و تواند شو
 ۶۸. تا کنونی غیری قریل و قلی را

۱- هنجو گهوڙو درياھ ۾ غرق ٿي ويو. اهو حال ڏسي سوار ڊانهون ڏڪرڻ لڳو.

۲- پاڻ هوانهي درياھ ۾ گهري پيو ته هو ٻڌل گهوڙي کي واڳ کان چڪي اچي.

۳- مگر گهوڙو هن کان گهڻو پري هليو ويو. هو سوار غوطا کائي واپس اچڻ لڳو.

۴- جڏهن اهو شخص درياھ جي ڇولين ۾ پيو ته تڪيون ٻانهون هڻڻ لڳو.

۵- آخر غوطا کائيندو اچي مڪناري تي پهتو. اوچتو هن پٿر جي ديوار ڏني.

۶- اها ديوار صڪوت وانگر سخت هئي. بنا سگهڻ وڃي جي هن کي اتان لنگهڻ ڏکيو هو.

۷- نيٺ هوانهي ديوار مان لنگهي ويو. هن جو جسم ڳري ويو ۽ هو خودي کان آزاد ٿيو.

۸- هن جو جسم مارو بائي ٿي ويو ۽ هن لڳو. ڇولين تي چوليون اندران هڻج لڳو.

۹- کپڇ مدت کانپوءِ هو مالا مال ٿي ويو. خلق اتان ٻي رڌپ ڀرپاڻي تي پيٽو.

۱۰- جسم ان جو سارو ڳري ويو. ڳرڻ کانپوءِ هن کي سرفرازي نصيب ٿي.

۱۱- جڏهن انهي ديوار منجهان ٻائي جاري ٿيو ته پيواند ران پيو جسم پيدا ٿي پيو.

۱۲- ان جو نالو سلطان عارفين سڏجڻ لڳو. سڀڪو هن کي عاشقن جو شاه چوڻ لڳو.

۱۳- اي پٽ! انهي اسرار کان واقف ٿي. انهي ڪري عبد مان الله مٿي.

۱۴- ڏسڪري انهي احوال کي هٿ ڪري ته تون ٻي قیل قال کان چٽي پوين.

۵۳. خویش را در یاب تو کیستی کیستی کیستی و پید ۵. تون
۵۵. این قبائی جسم را تو دور کن خویش را یک بار پنهان صواب ۵. هن
۵۶. خواجه منصور شاه عاشقان فتد او دانش جمله در ۵. منصف
۵۷. خویش را در عشق بردار آورید از جماعت عاشقان او مر ۵. عشق
۵۸. کرد عریان در جهان شمشیر عشق اندین کونین کرده سیر ۵. عشق
۵۹. آن جنید و شبلی را فریادند حسب او دید همه حیران ۵. شیخ
۶۰. بدین میزان شیر در آن جایگاه شاه او بود همه دیگر ۵. هوای
۶۱. در طریقی عاشقی او داد سر کرد آن عاشق ز جسم و جلال ۵. عشق
۶۲. پاک شد از جسم و جان پاک شد تا سرش همچون بر بروج افدا ۵. پنهانی
۶۳. خود شناس و خود شناس خوشناس دور کن از خوشتان این بعد ۵. پاک کی ۵. مار
- کیتم من کیتم من کیتم - در تحیر مانده ام تا چسبتم
۶۴. این همه اعصار بزر پابند هم قدم از نیستی بالا ۵. همی سپید
۶۵. پاک خیالت اندون دیده بند دید را بشناس غیرش را ۵. پاک
۶۶. جسم پس کن دیده بار پیش کن هم سر اموشی ز جسم و دل ۵. جسم کی

تون پنهنجي خبر له ته تون ڪير آهين. تون ڪير آڻ تون ڪير آڻ ۽ تون ڪير آهين.

هن جسم جي ديس کي تون دور ڪر. پاڻ کي تون هيڪر منصور بڻا.

منصور عاشقن جو بادشاهه آهي. سڀني عارفن کي هن جو قدر آهي.

عشق ۾ هن پاڻ کي سولي تي چاڙهيو. عاشقن جي تولي ۾ پنهنجو سر بلند ڪيو.

عشق جي اگهاڙي تار جهان مڪري ڪڍاڻ. ۽ ٻنهي جهانن ۾ عشقن جو سڀر ڪڍاڻ.

شيخ جتيد ۽ شبلتي اتي حاضر هيا. هنجو هي حال دوسي سڀ حيران ٿيا.

هو اتي گجند ٿيڻ هن هو. هو بادشاهه هو ۽ پيا سڀ. ۽ جاسپا هي هيا.

عشق جي طريقه ۾ هن سر ڏنو. هن عاشق پنهنجي جان ۽ جسم کي فنا ڪيو.

پنهنجي جسم ۽ جان کان هو پاڪ ٿيو. هن جو سر آسمان جو ستارو ٿي پيو.

پاڻ کي سڃاڻ، پاڻ کي سڃاڻ، پاڻ کي سڃاڻ. هي پاڻ ۾ وارو پوش پاڻ تان لاهي ڇڏ.

مان ڪير هان، مان ڪير هان، مان ڪير هان، انهيءَ حيرت مآهيات مان چاهيا

(سبق ۲)

هي سڀ اعضويٰ تون پنهنجي پير هيٺيان رک. ۽ نيسي کان تون پنهنجو قدم مٿي رک.

پاڪ خيال پنهنجي ديد ۾ رک. پنهنجي زيد کي سڃاڻ ۽ غير نه رک.

جسم کي پوئتي ڪڍ ۽ اکيون اڳتي ڌر. پنهنجي هن جسم کي وساري ڇڏ.

۷۹. فهم کن ازین رموز آگاه شو از گدازی در تصور شاه شو
 ۸۰. شاه گران عجز نموده است عامیان را راه این نموده است
 ۸۱. گر بگوید شاه خود را بسته ام لیک، آن شاه را دانسته ام
 ۸۲. دیگران را بعد گفتن چه مجال شاد اعظم بست با درجه کمال
 ۸۳. عارفان "انا احمد" دانسته اند صد کرد خدمت آن شه به لبه اند
 کیستم من کیستم من کیستم در تحیر مانده ام تا چیه سیم
 ۸۴. تا که بچپه مر در بقیه بود آن کجاسوی هدا بالا پرد
 ۸۵. بعد مدت چونکه بقیه بشکند مرغ در پرواز آید پرزند
 ۸۶. می کند پرواز آن مرغ بلند ستکاری یافت از قید گمنام
 ۸۷. پس بود آن مرغ صاحب اختیار تا کند پرواز هر سو هر دیار
 ۸۸. چونکه در بقیه بود پرواز کئی نغمه ها و سوز و صدا و آواز کئی
 ۸۹. ای پسر این جسم چون بقیه شکن تا کنی پرواز سوزی و ذوالمن
 ۹۰. مرغ هستی کن یقین بقیه نمی خویش را بشناس هم تا تو کئی
 ۹۱. لیک از نادانی بقیه شدی چون پادشاهی روی مرغ شدی

۷۹۔ سبھ رک هن رزمان واقف ٿي۔ پاڻ ڪاري بادشاهه ٿيڻ۔

۸۰۔ انهيءَ بادشاهه جيڪڏهن پاڻ کي ٻانهو سڏايو آهي۔ ته اها عام ماڻهن کي راءِ بتايل آهي۔

۸۱۔ اڳوڻو اهو بادشاهه پاڻ کي بندو توڙو چوانئ۔ مگر مان ان شاهه کي سڃاڻو آهي ته هو

بندو نه آهي مگر ذاتِ حق آهي۔

۸۲۔ ٻين کي ڄاڻايل آهي جو هن کي عبد (ٻانهون) سڏن۔ انهيءَ شاهه جو اعليٰ شان آهي۔

۸۳۔ عارفن ”انا احمد“ جي مام سمجهي آهي۔ تنهن ڪري انهيءَ شاهه جي غلامي سرتي ڪئي

آهي۔ رسول پاڪ فرمايو آهي ”انا احمد بلا هم“ مان هم کان سواءِ احمد اڃا يعني بعد آهيان۔

مان ڪيرهان، مان ڪيرهان، مان ڪيرهان۔ انهيءَ حيثيت آهيان ته مان ڇا آهيان

————— (سبق ۵) —————

۸۴۔ جيستائين پکي جو ٻچو آئي اندر آهي۔ تيستائين هو هوا ۾ ڪڍڻ اڏامندو۔

۸۵۔ جڏهن هو انو ٿي پکي ٻاهر نڪري ٿو۔ ته هن ڪنڀ ڪيڙي اڏامي ٿو۔

۸۶۔ پوءِ اهو پکي مٿي اڏامي ٿو۔ جڏهن هو انهيءَ آئي جي قيد مان آزاد ٿي ٿو۔

۸۷۔ پوءِ اهو پکي اختيار جو ماڻڪ آهي۔ جنهن طرف جنهن ولادت وٽيس ته اڏامي وڃي ٿو۔

۸۸۔ جيڪڏهن آئي پيئندڙي هات پوءِ ڪڍڻ اڏامي ها۔ پوءِ هو سوز جون ٻوليون

ڪڍڻ ٻولي ها۔

۸۹۔ اي پٽ! هيءُ جسو آئي وانگر ٻيچ۔ ته پوءِ الله تڏهن اڏامي سگھين۔

۹۰۔ تون پکي آهين يقين ڪر ته تون انو ناھين۔ تون پاڻ کي سڃاڻ ته تون ڪير آھين۔

۹۱۔ مگر تادائمي کان تون انو ٿيو آھين۔ مگر جيڪڏهن تون وانا لا ٿين ته

تون اهو پکي آھين۔

۹۲۔ هيءُ اشارو رسول پاڪ صلي الله عليه وسلم آهي۔

۹۲. مرغ تو دریائی اعظم بوده کئی تواند جساتی این سروده
۹۳. سوئی آن دریا کئی پرواز تو تابفتد در جهان آواز تو
۹۴. چون بندی خود ترا موشی کرده پسند این کار ناخوش کرده
- کیستم من کیستم من کیستم - درختی سرمانده ام تا چیتیم
۹۵. نامه یک شهر به مال گفته اند رفتن آنجا محال گفته اند
۹۶. برفت می بارد در آنجا بسی رفتن آنجا نیست مقدری کی
۹۷. هر کسی طالب بود آنجا رود گر رود بستی خود را رهد
۹۸. بگیلند پیوند از پیوند خویش عشق خود را سازد آینه کیش
۹۹. دل کند سر از دنیا دینی از دو گیتی باشد او سر دینی
۱۰۰. اسپ چابک می دهند در دست او طالب ابراسپ چابک سوار شو
۱۰۱. کرد طالب اسپ چابک نهیران رفت اندر برفت آندم بی گمان
۱۰۲. چون در آن برفت عتیق او رسید خود را در آنجا هیچ جز برف ندید
۱۰۳. اسپ چابک با سوار در آنجا گذشت جسم جهان بگرداخت با جانان خست
۱۰۴. بادشاهان بود از لطف عجیب کز طفیلی دوستان بی سبب

۹۲. تون انهيءَ وڌي درياءَ جو پڪي آهيڻ. توبار کي هن قيد ۾ چوڻا. مانو آهي

۹۳. تون انهيءَ درياءَ ڏانهن اڏامي وڃ. ته ساري جهان ۾ تنهنجو آواز بند ٿي

۹۴. تون پنهنجي بلندي ۾ وساري آهي. ۽ هيءُ ان وڏو ڪو تون چوڻ ۾ چوڻو آهي

مان ڪيرهان مان ڪيرهان مان ڪيرهان. انهيءَ حيرت ۾ آهيان ته مان ڇا آهيان

(سبق ۶)

۹۵. هڪڙي شهر جو نالو هاليه چون ٿا. انهيءَ جاءِ تي وڃڻ مشڪل چون ٿا.

۹۶. اتي برف گهڻي پوي ٿي. اُتي ڪنهن جي وڃڻ جي پيڻي ناهي.

۹۷. جيڪو ان جو طالب ٿي رهيو آهي اهو اتي ويندو. جو ويندو سو هتي کان آزاد ٿيندو.

۹۸. اهو پنهنجو اسم ڏاڳا ٿوڙي ٿوڙي ٿوڙي. عشق کي پنهنجي ايمان جي آڙ ۾ ٽوپائي ٿو.

۹۹. جو پنهنجي دل ڪمپي دنيا کان سرد ٿو ڪري. اهو پنهنجي جهان ۾ ٽوڙ ٽوڙي ٿو.

۱۰۰. چڻت گهوڙو هن کي اُتي ملي ٿو. اي طالب! تون چڻت گهوڙي تي سوار ٿي.

۱۰۱. طالب اهو ٿو گهوڙو پنهنجي ران ۾ هيٺان ڪيو. بيشڪ اهو انهيءَ دم برف ۾ ويو.

۱۰۲. جڏهن هو انهيءَ برف ۾ پهتو. ته هن برف کان سواءِ اتي ٻيو ڪجهه نه ٿو.

۱۰۳. چڻت گهوڙو سوار ٿي اتي ڳري ويو. جسم ۽ جان ڳري پوءِ دوست سان هڪ ٿيو.

۱۰۴. اي بادشاهه! تنهنجي لطف ۾ هڪو عجيب ڪوٺي. جو پنهنجن پيارن جي مدد ٿو.

۱۰۵. بنا ڪنهن جي جي.

۱۰۷. در شکست و در شکست نشستم کنی
بی نیاز از جمله آفتابم کنی
۱۰۸. ای پسر این راه شکل تر بود
جسم و جان بگذارد جز پسر بود
۱۰۹. رفیق آنجا جسم را بگذارد حق
در گذازی سر جانان یافتم
- کیستم من کیستم من کیستم
در تختی سر مانده ام تا چیتیم
۱۱۰. در صدف دری یگانه جبار کرد
اندویش آن گوهر غوغائی کرد
۱۱۱. آن صدف را بشکن و گوهر بسیار
گر تو باز رگمان باشی کامیاب
۱۱۲. گوهری را آن صدف باشد حجاب
دور کن آن پرده را زودی شتاب
۱۱۳. گوهری بی قیمت است اندران
گر بدست آری شوی شاه زمانه
۱۱۴. آن صدف این جسم باشد ای پسر
بشکنی یک باری شو بهر راه
۱۱۵. جز شکستن آن صدف گوهری
مانده در پرده تو من و راه
۱۱۶. زین تنی فونی بیرون شو سر بار
تا بقایابی وجودت را گداز
۱۱۷. با وجود کنی خدا حاصل شود
بی وجود باش تا حاصل شود
۱۱۸. ترک کن این جسم در راه خدا
تا شوی در هر دو عالم پادشاه
۱۱۹. هر چه کارت با این تن است کار نیست
کنی بود عاشق مرش بر از نیست

۱۰. مون کي عاشقن جي سلڪ ۾ ڳنڍي ڇڏين ۽ سڀني آفتن کان مون کي آزاد ڪن ٿا.
۱۱. اي پٽ! هي رستو تود اڀو ڏکيو آهي. جسم ۽ جان ڳاري سبي ۽ ڀڃڻ کان سواءِ وڃي آهي.
۱۲. جسم کي ڳاري اُتي وڃي آهي. جيڪڏهن جسم کي ڳري نيندڙن ته جانب جو راز توکي هٿ ايندو.

مان ڪيرهان، مان ڪيرهان، مان ڪيرهان. انهيءَ حيرت ۾ هيان ته مان ڇڏي آهيان.

(سبق ۲)

۱۰. سڀ جي پٽ ۾ ڀي بهاموتي آهي. انهيءَ موتي تي اچي هل مچايو آهي.
۱۱. انهيءَ سڀ کي ڀڃ ۽ موتي هٿ ڪر. جيڪڏهن توکي ڪامياب سوڊا ڳرڻي آهي.
۱۲. اها سڀ انهيءَ گوهر لاءِ پڙدو آهي. انهيءَ پڙدي کي تون جلدي هٽاء.
۱۳. اندر ڀي بهاموهر آهي. جيڪڏهن تون اهر هٿ ڪرين ته وقت جو بادشاهه ٿي پوين.
۱۴. اي پٽ! اها سڀ هي بدن آهي. هڪ دفعه (هو) سج ته ڪامياب ٿين.
۱۵. انهيءَ سڀ جي ڀڃڻ کان سواءِ گوهر هٿ نه ايندو. تون ڀڃڻ جي پڙدي اندر پيل آهين.
۱۶. هن فاني جسم کان ٻاهر نڪري سر بلند ڪر. جيڪڏهن يقام طر ڳهرين ته جسم کي ڳار.
۱۷. هن هاڪي جسم سان خدا توکي ڪيئن ملندو؟ پنهنجي وجود کي ڦٽو ڪر ته خدا ملي ٿي.
۱۸. هن جسم کي الله جي راڄ ۾ ڦٽو ڪر. ته پوءِ تون پنهنجي جهان جو بادشاهه ٿين.
۱۹. جيڪو هن جسم سان ڪم آهي سو صحيح ڪر نه آهي. اهو عاشق ڪيئن سڏبو جنهن جو سر سوليءَ نه چڙهي.

کیستم من کیستم من کیستم در تختی سرمانده ام تا چیتیم

۱۱۸- این سبزه خاکی بسیار پر زراب آب آید: نکرده او خراب

۱۱۹- این سبزه توستی آبی قوی این سبزه شگن بکش سر از

۱۲۰- تن سبزه آتش پاک ذات ذات را گم کرده اند

۱۲۱- ای پسر خود را سبزه کرده کنی سبزه در میان او

۱۲۲- تو سبزه چستی هستی تو آب توئی ابری تو هستی آفت

۱۲۳- چون در اول آب جاری بوده است در میان یاله شده نموده است

۱۲۴- ای کدایی باد در راهش دزیر تاکه ز آب نام یاله شد پدر

۱۲۵- یکدک اول آب آخر آب بود ساعتی آن شکل دیگری

۱۲۶- ای پسر این جسم را بگرداختی سونی آن ذات منزه

۱۲۷- سدا سکن در بود این جسم تو لشکن تایی شوی سلطان

کیستم من کیستم من کیستم در تختی سرمانده ام تا چیتیم

۱۲۸- شیخ جانی چون بدید اسرار را محو کرده و پس همه گفت

۱۲۹- پیش این مسئله مکتوب ساخت بعد از آن کتب کلی روی

مان کيرهان، مان کيرهان، مان کيرهان. انهيءَ حيرت ۾ آهيان ته مان ڇا آهيان

(سبق ۸)

۱۱۸. هيءُ مٽيءُ جو ديو پاڻي سان ڀريل آهي. جيستائين هن ۾ پاڻي پوندو ته خراب ٿيندو.

۱۱۹. تون دلونا هين تون پاڻي آهين. اهو دلوتون ۽ بچ ۾ دونهي کان مٿو ٻاهر ڪڍ.

۱۲۰. جسم ديو آهي ۽ پاڻي پاڪ ذات آهي. تو ذات کي صفات ۾ گم ڪيو آهي.

۱۲۱. اي پٽ! تويان کي گهڙو چوڻايو آهي. چوگهڙي کي وڃي ۽ آندو اٿئي.

۱۲۲. تون گهڙو ڏنا هين تون پاڻي آهين. تون ڪڪرنا هين تون بچ آهين.

۱۲۳. پهريان ڪڪر مان پاڻي ٿو رسي. پوءِ وڃي اهو گهڙو ٿي ٿو پوي.

۱۲۴. اهڙي ڪاواڙ وڃي ڳي ٿي. جو پاڻي منجھان ڳري وڃي پوي ٿي.

۱۲۵. مگر پهريان به پاڻي هو ۽ پوءِ به پاڻي ٿيو. وڃي ٿوري دير لاڙ ۽ بي تشڪل بڻجي پئي.

۱۲۶. اي پٽ! جڏهن هن جسم کي ڳاريندين. تڏهن انهيءَ پاڪ ذات کي رسندين.

۱۲۷. هيءُ جسم سڪند بادشاهه واري ديوار آهي. ايهو ديوار ۽ بچ ته بادشاهه ٿيڻ.

مان کيرهان، مان کيرهان، مان کيرهان. انهيءَ حيرت ۾ آهيان ته مان ڇا آهيان

(سبق ۹)

۱۲۸. جڏهن شيخ ڄاڻي هن اسرار کي ڏٺو. تڏهن هن گفتار کي بند ڪري ڇڏيو.

۱۲۹. پهريان من مٿان ڄاڪتاب ٺاهيا. پوءِ هن مڪتابن کان منهن مٽي ڇڏيو.

۱۴۲. روی چون کافوری سویی باد آورد باد گردد و جسم کافوری رود
۱۴۳. یک وجودی گرد با بادای پسر از رموزی اسرار این یابی خبر
۱۴۴. ذات گرد و بگذرد او از صفات گشت او بی جسم در کائنات
۱۴۵. مانده تفصیلاتش کنم و فی بیان آن بیان پس مشکل آید بر زبان
۱۴۶. وان بدان این راه راست است ای عزیز زین طریق باش تو آگاه نیز
- کیستم من کیستم من کیستم - در تشریح مانده ام تا چه یستم
۱۴۷. سالها بودم مسلمان و بنده دار تا بدانه تسبیح میکردم غمبار
۱۴۸. در وظائف و ردهم شامش بودم سویی مسجد و زشب مانم بودم
۱۴۹. زهد و پایداری کشیدم روزها بدنه معصومیت حقیقت روزها
۱۵۰. سالها اندر عبادت بوده ام هم بطاعت در تقاضای بوده ام
۱۵۱. ذکر الله میکردم بسی آتش سرین میکردم مارا هر کسی
۱۵۲. پس بخدمت پیر عیادت شدم تا که بر نیکی و بدی را پا زدم
۱۵۳. در کعبه توحید مارا غوطه داد در دلم آن مایه دردی نهاد
۱۵۴. عشق افزون با فقر آمد کرد خاطری ویرانه ما آباد کرد

(سبق ۱۱)

- ۱۱۔ ڪافر کي جيڪڏهن هوائ ۾ کولي رکبو ته اهو واءُ ٿي ويندو ۽ ڪافر هليو ويندو۔
- ۱۲۔ اِي پُٽِ تون واءُ سان هڪ ٿي وڃ۔ ته توکي انهن رموزن ۾ اسرار جي خبر پوي۔
- ۱۳۔ ذات اهو ٿيندو جيڪو صفات کان ٻاهر نڪرندو۔ اهو ڪائنات ۾ بي جسم ٿيندو۔
- ۱۴۔ هي تفصيل ۾ بيان مان نٿو ظاهر ڪريان۔ اهو بيان مشڪل سا زبان مان نڪري نٿو۔
- ۱۵۔ اِي عزيز تون سمجھ مڃ مگر سٺو رستو اهو آهي تون انهيءَ طريقه مان پڻ واقف ٿي۔
- ۱۶۔ ڪيرهان، مان ڪيرهان، مان ڪيرهان۔ انهيءَ حيرت ۾ آهيان ته مان ڇا آهيان

(سبق ۱۲)

- ۱۔ ڪيترا سال مان ديندار مسلمان هيم۔ ۽ هميشه تسبيح پڙهندو هيس۔
- ۲۔ روز ۾ وظيفن ۾ مشغول هيم۔ رات ڏينهن مسجد ۾ ويندو هيم۔
- ۳۔ گهڻا ڏينهن مان زهد ۽ رياضت هڪڙي۔ مگر سوڌ گداز جي حقيقت جي خبر نه هئي۔
- ۴۔ ڪيئي سال مان عبادت ۾ رهيس۔ ۽ تقويٰ ۽ طاعت ۾ رهيس۔
- ۵۔ اَللّٰهُ هُوَ ڪرمان گهڻو ڪيو۔ هر هڪ ماڻهون مون کي آفرين ڪرڻ لڳو۔
- ۶۔ تنهن کان پوءِ مان پير عبدالحق جي خذمت ۾ پيش ٿييم۔ ۽ ليکڪيءَ بديءَ کي
- ۷۔ نت هڻي ڇڏييم۔

- ۸۔ مون کي توحيد جي بحر ۾ غوطو ڏنو۔ هن منهنجي دل ۾ درد جو خزانو پري ڇڏيو۔
- ۹۔ هن مون کي جهڙو عشق ۽ فقيريءَ عطا ڪئي۔ منهنجي ديران دل کي آباد ڪيو۔

۱۵۵. دینداری را شراموشی نمود
 ۱۵۶. آن مسلمان کی کجاست من هم کجاست
 ۱۵۷. از وجودی رستگاری نیستم
 ۱۵۸. تا درون و رطبه عشق انداخته
 ۱۵۹. جسم خاکی را چنان ادا کردم
 ۱۶۰. موجهای دریا میسازد بسی
 ۱۶۱. موج بعضی خون پر خونی بود
 ۱۶۲. آب و خولت تیزان تیز شد
 ۱۶۳. پیر ما اندک آن دریای زود
 ۱۶۴. از توجه جسم خاکی گم شده
 ۱۶۵. کس نداند گردش احوال ما
 ۱۶۶. زیر پا آری تو مشت خاک را
 ۱۶۷. در اقل این مشت خاکی دو گن
 ۱۶۸. بعد از آن این هر دو می باشد یک
- از مذاهب کشتن ما را در راه
 حسن آن محبوب باشد
 سر ز دین و کفر ایمان
 دل ز خیالات و گریه
 دل نماده آنجا نماده
 یک بیاید سر بر آن
 اندران موج نه هر کس می
 آب خور از سرخی آمیز
 فی رجبانی خوف هم فی نیک
 آن شده تا هر چه بوده
 پیر عبدالمحق هادی
 تارسی یک باری آن پاک
 که این حجاب اکبر است و ماق
 اندرین معنی نیاری هیچ

۱۵۰. هن ڏيندڙي مون کان وساري ڇڏي. ۽ دين مذهب کان مون کي ٻاهر ڪڍي ڇڏيو.

۱۵۱. ڪٿي مان رهيم ڪٿي مڻائي رهي. محبوب جو حسن جا ٻجا ڏسڻ ڇڏيو.

۱۵۲. هن ڄم کان مون کي چوٽڪا رو مليو. ۽ مان دين ايمان ۽ مڪر کان آزاد ٿي.

۱۵۳. هن مون کي عشق جي ڪُن ۾ ڌو. جنهن ڪري منهنجي دل غير خيال کان آزاد ٿي.

۱۵۴. هن منهنجي خاڪي ڄم کي اهڙو گهر ڪري ڇڏيو. جو اتي نه دل رهي ۽ نه دم رهيو.

۱۵۵. دريا ۽ ڄو موهان گهڻيون پيدا ٿيون. ۽ هڪ ٻئي جي مٿان موهان اچڻ لڳيون.

۱۵۶. بعضي اتي خوني لهر ويا هيون. انهن لهرن ۾ هر ڪو وڃي نه سگهندو.

۱۵۷. هن جو پاڻي خون کان به تيز هو. جنهن ڪرڻ ۾ سرخِي مليل هئي.

۱۵۸. مرشد مون کي اهڙي دريا ۽ ڄو پراڻي ڏنو. جتي نه اُميد نه خوف ۽ نه نيڪي ۽ نه

بدي هئي.

۱۵۹. پنهنجي توجه ڏيڻ سان منهنجي خاڪي ڄم کي گهر ڪري ڇڏيائين جنهن ڪري

جيڪي اصل ۾ سوئي ٿي پيم.

۱۶۰. منهنجي مرشد عبدالحق کان سواءِ. ٻي ڪنهن کي به منهنجي هن گردش جي

احوال جي خبر نه هئي.

۱۶۱. هن خاڪي جي مٿ کي تون پيرن هيٺ آڻ. ته پوءِ تون انهي پاڪ ذات کي مليندين.

۱۶۲. پهرين تون هن مٿي جي مٿ کي ڏر ڪر. جو هي ڏند وڃاب جو پڙو آهي ۽ خودي آهي.

۱۶۳. تنهن کان پوءِ هو ٻئي هڪ ٿاڻ تي. تون انهي ڀر ڪو شڪ گمان نه ڪر.

۱۶۸. رفت روشنی و آفتاب ست هر دو یک
د نموداری است آن ملک و ملک
۱۶۹. بود درانا بود کردی ای پسر
تا بودی در بود آری پسر
۱۷۰. تا بودی را محو کن در بود شو
اندرین بودن هم تا بود شو
۱۷۱. پس تا بود ز بودن سر بخش
لذت آن باده یکبارگی بخش
۱۷۲. مهریانی پر خود کردم بیان
صد توجه کرد او بر من عیان
۱۷۳. همچو پیر من نباشد در جهان
می برد از این مکان تا لامکان
- کیستم من کیستم من کیستم - درخت سرمانده ام تا چیتیم
۱۷۴. وجودت خیمه گل ای پسر
خیمه را کن پاره پاره سر
۱۷۵. اندر آن خیمه بود شاه پاک
بنگري چو بگذری از دست خاک
۱۷۶. او توئی اندر میان تی دیگری
بالیقین دان خویش را خود دیگر
۱۷۷. گاه بر عرصه زمین توئی روی
گاه بر عرصه زمین توئی روی
۱۷۸. که گداگر باد شاه گاهی وزیر
گاهی در میان میثوی گاهی
۱۷۹. هر چه هست او توئی دیگر نیست
جز تو گوئی در میان دیگر کسی
۱۸۰. مرغ خیالم این چنین پرواز کرد
تا که اندر لامکان مارا بر

۱۶۸۔ سچ ۽ روشنيءَ جي هڪ آهي۔ جو اهو ملڪ ۾ اچي ڪو به ڪم ڪري سگهي ٿو۔

۱۶۹۔ اي پٽ! تون هٿ ڪي نه هٿ ڪيو آئيني۔ هٿيرون هنن ي ڇڏي هٿ ڪر۔

۱۷۰۔ ٺاهڻ ڪي ڇڏي توهڻ ڀر آؤ۔ ڇو هن هٿ ڪر تون سڄو ٺاهي وڃي۔

۱۷۱۔ ڀورو نه هٿ ڪان هٿ ڏانهن سو مٿي ڪر۔ هڪ دفعه ٺاهي شراب جو مورو ڪي ڏس۔

۱۷۲۔ مان پنهنجي مرشد جي مهر جي پٺي ڪيم۔ جهڙو مٿي سور ۽ دفعه ڀر جو توج فرمايو۔

۱۷۳۔ منهنجي مرشد جهڙو دنيا ۾ ڪونه هوندو جهڙو مون ڪي هن ڏي ڪان لامڪان ٿي پهچايو۔

۱۷۴۔ مان ڪيرهان مان ڪيرهان مان ڪيرهان۔ انهيءَ جيت به آهيان ته مان چا آهيان

(سبق ۱۳)

۱۷۵۔ اي پٽ! هي وجود خاڪو جو تشبوه آهي۔ انهيءَ تشبوه کي ٽڪر ٽڪر ڪري ڇڏي۔

۱۷۶۔ انهيءَ تشبوه جي اندر پاڪ سلطان ويٺو آهي۔ جيڪڏهن تون انهيءَ خاڪي جي مٿي

کان اندر وڃين ته هو تڏهن سندن۔

۱۷۷۔ اهو اندر تون پاڻ آهي ۽ پيو ڪونهي۔ انهيءَ تي يقين رک ته تون پاڻ کي ڏسندڙ

۱۷۸۔ ڪڏهن تون آسمان تي گهمندو ٿو وڃين۔ ڪڏهن زمين تي ڊڪندو ٿو وڃين۔

۱۷۹۔ ڪڏهن تون پنيو ڪڏهن بادشاهه ڪڏهن وزير ٿو ٿين، ڪڏهن درٻار

ٿو ٿين ڪڏهن امير۔

۱۸۰۔ جيڪي آهي سو تون آهي ۽ پيو ڪونهي۔ ڀلا ڇا ته تون ڪا نساء و ڇم پيو ڪين آهي۔

۱۸۱۔ منهنجي نڀال جو پڪي مون کي اڏائي ڇڏيو ۽ وڃي مون کي لامڪان ڇڏي ڇڏيو۔

۱۸۱. بحر آن بسا موج در موج آورد در میان امواج سالک ایزد
۱۸۲. موج زیرین می زند بالائی سر موج بالائی زند دوزیر تر
۱۸۳. نام آن ددیائی باشد تار نور نعره میزد از دشت دور دور
۱۸۴. هر که از آنجا بگذرد از خود رود تا بسوزد یا گدازد سر و دبد
۱۸۵. گاه زیر گاه بالا میزند گاه در گرداب سرگردان کند
۱۸۶. بحر آن غلغله دارد انتها نیست او را ابتدا و انتها
۱۸۷. بحر آن غلغله اندازد ساحلی موج آن باشد یکایک حائلی
۱۸۸. این خیال موج شد موج او جمله یکی یک موج گردید نه در
۱۸۹. هر کجا در کجا موج است او حاجب آب روان شد سوسو
۱۹۰. این چنین هست گردش احوال ما در عیان نبود بیان این عالم ما
۱۹۱. گردش احوال همین سازد بیان عاقبت اند جهان گرد و عیان
۱۹۲. نیست جز در یار دان چینی دیگر موج او در موج می آرد لبر
۱۹۳. من در آن امواج موج گشته ام موج خود گشتم ولی نه گشته ام
۱۹۴. هر کجا در کجا در هر طرف موج است ما من روان آب بباشم حاجب

- ۱۸۱۔ اتي سمنڊ ۾ چولين تي چوليون چڙهن ٿيون۔ سالڪ کي انهن چولين ۾ ويهي ٿو سٽي.
- ۱۸۲۔ اُهي چوليون هيٺ تي مٿي ٿيون ٿين۔ ۽ مٿن تي تر تائين ٿيون وڃين.
- ۱۸۳۔ انهيءَ درياءَ جونالونار نور آهي۔ اهو درياءَ مڪڙ مڪا ٿو ڪري ته ڀڄي پري ٿئي.
- ۱۸۴۔ جيڪو انهن چولين منجهان لنگهندو سويي خود ٿيندو۔ يا سڙي ويندو يا هٿا ٿيندو يا ويهي سر ڏيندو.
- ۱۸۵۔ مڪڙ هن ٿر ۾ ڇڪي ٿو مڪڙ هن مٿي ٿو اچي۔ مڪڙ هن ڦيرائي مڪڙ هن ٿو سٽي.
- ۱۸۶۔ انهيءَ ڀيري پاڻ جي ڪا انتها ڪانهي۔ انهيءَ کي نڪا خروءَ آه لڪا ڀڄاري آه.
- ۱۸۷۔ انهيءَ بي پاڻ سمنڊ کي مڪو مڪڙو مٿي ڪونهي۔ انهيءَ جون چوليون تمام هيٺ ناک آهي.
- ۱۸۸۔ منهنجي حال انهن چولين ۾ چولي تي ڏيو۔ اُهو سڀ مڪو چولي تي وٺي بي نه رهي.
- ۱۸۹۔ ڄاڻي ڪاڻي انهيءَ بي لهر آهي۔ ڄاڻي ڪاڻي هر طرف اهوئي پاڻي وڃي ٿو.
- ۱۹۰۔ منهنجي حال اهڙي تگرش ۾ اچي ڏيو۔ جنهن جو پاڻ ظاهر ڪري نٿو سگهي.
- ۱۹۱۔ منهنجي هن گردش جو احوال۔ نيٺ زماني ۾ ظاهر ٿيو.
- ۱۹۲۔ هن وهندڙ درياءَ کي نوا ۽ ڀيرو ڪيو ڪونهي۔ اهو درياءَ چولين تي چولي ٿو هڻي.
- ۱۹۳۔ مان انهن موجن اندر آهيان۔ مان خود موج ٿيو آهيان مگر مان حيرت ۾ آهيان.
- ۱۹۴۔ هر هنڌ مرجاءَ منهنجيون لهر ٿينديون۔ مان هر هنڌ اهو وهندڙ درياءَ آهيان.

۱۹۵. لذت و آگاهی در آنجائی شود
جائی صمیم و جان آنجائی بود
۱۹۶. لذت و آگاهی ندانم تا کرا
نیست آنجا ای سپر چون و چرا
۱۹۷. اندرین حیرت بسی حیران شدم
همچو مرغی لامکان طیرانی شدم
۱۹۸. اندرین حیرت بسی افتاده ام
گرچه زین حنا کی نفس آزاده ام
۱۹۹. چندی گفتم این اشارت بسی
تا نمی فهمد موز این هر کسی
۲۰۰. پیرما را راه نمویی کرده است
از همه خیالات دل را برده است
۲۰۱. جائی مرشد ما بود شهر دراز
پیر عبدالحق هادی مرفراز
۲۰۲. گر کسی یکبارگی او را دیده است
خوش را از خوش او بکشد است
۲۰۳. شد حد آتی بده یک از زندگان
سرمه چشمم خاکش آستان
۲۰۴. حنا کرد بی می کنم آن بازگاه
من عسلا م کترم او بادشاه
۲۰۵. چند گویم نعمت هادی بازبان
تا نمی آید سر اسر در بیان
۲۰۶. روشنائی بحر انجس با قلم
در صفت آن شهه نمی آرند دم
۲۰۷. این گدا از نامه کردم تمام
ختم گردیده کتاب والسلام
۲۰۸. آمده اینجا که سر خام شکست
در نوشتن هر چه بود آن نوشت
- کیستم من کیستم من کیستم - درخت سرمانده ام تا چیتیم

ختم شد

۱۹۵. لذت ۽ آگاهي اتي ٿئي ٿي - جتي جسم ۽ جان جي جاءِ ناهي.

۱۹۶. لذت ۽ آگاهي ناچاڻا ڪنهن کي آهي - اي پت ۽ اتي چوڻ چرا جي جاءِ ناهي.

۱۹۷. مان انهيءَ حيرت ۾ حيران آهيان - مان لامڪان جو اڏامند ڌڙ پڪي آهيان.

۱۹۸. مان انهيءَ ميوت ۾ گهڻو پيو آهيان - اگرچہ مان هن خاڪي پنجهري کان آزاد آهيان.

۱۹۹. مان گهڻو ڪجهه چيو آهي ۽ گهڻائي اشارا ڏنا آهن - تڏهن به اهي راز رمزون هر

ڪو سمجهي نٿو سگهي.

۲۰۰. منهنجي مرشد منهنجي رهنمائي ڪئي آهي - منهنجي دل کي سڀني خيالن کان آزاد ڪيو آهي.

۲۰۱. منهنجي مرشد جو ديرو درازن ۾ آهي - پير عبدالحق هادي وڏي شان وارو آهي.

۲۰۲. جيڪڏهن ڪنهن هنکي هڪ دفعو ئي ڏٺو هوندو ته هن پاڻي پاڻ کان فدا ڪري ڇڏي هوندو.

۲۰۳. خدا جي هن جي غلام مان هڪ غلام آهي - هن جي آستان جي مٿي منهنجي اکين جو سرمون آهي.

۲۰۴. مان هن جي درگاهي مٿي پاڻ کي مڪيان ٿو - ما هڪ خيس غلام آهيان هو بادشاه آهي.

۲۰۵. منهنجي ماءُ کيتري به تعريف پنهنجي ناسان ڪيا - تڏهن به هن جي تعريف پوري ٿي نه سگهند.

۲۰۶. منهنجي مٿس ٿين ۽ وڻ قلم ٿين - تب هن بادشاه جي صفت پوري نه ٿيندي.

۲۰۷. هي گدا زفا هن مان پورو ڪيم - مڪتاب هينئر پورو (ختم) ڪيان ٿو ۽ سلام ڪيان ٿو.

۲۰۸. جڏهن هن منزل تي آيم ته قلم سريجي پيو - جيڪي به لکڻو هو سو کي پورو ڪيم.

۲۰۹. مان ڪيرهان، مان ڪيرهان، مان ڪيرهان - انهيءَ حيرت ۾ آهيان ته مان ڇا آهيان.

۲۱۰. هي مڪتاب ۾ سرمست پنهنجو تخلص خدا جي "ڌيڪار پيو آهي".

سچل سرمست

امن جو علمبردار

قرآن شريف ۾ نرمال آهي ته "الصلح خير" (پاڻ ۵) معافي، صلح پو آهي. انهيءَ قرآني تعليم مطابق هن رند عاشق جا خلق خدا کي تلقين ڪئي آهي سا قابل تحسين آهي. ڪاش جيڪڏهن انهيءَ تلقين جي تعميل ڪئي وڃي ته ملڪ منجهان جنگ جلد هميشه لاءِ ختم ٿي وڃي. پاڻ فرمائي ٿو.

۱- جنگ بامردان چه داري - جنگ کن بانفس خویش
نفس را شناس - در رحمت رحمان درآ

۲- از جنگ بدل بود حاصلت کند
مرد شو با صلح دم نئی همچو زین بکار باش
۳- لطف کن خندان که بیگانه شود همچو غلام
نزد اعلیٰ و ادنیٰ، با عزت و آبرو باش
۴- خلق داری چون محمد با همه کن و بری
تا شود تعریف تو چون طوطی المتفاری
۵- از دنی گله نیابی - در عادیله حق
چون خدا در همه دانی تا بد چه گوار باش
۶- همچو صوفی در همه دانده شد یکسان
کینه تعصب کافر نسی سم انفار باش

عاشق رند کتان نه لپسيں جي لپسيں تو پوتل هوسين رب سپين

سرایکی

"سچل" عشق دي خبر ٿي اهو لپسيں جدا انهن صلح هوسين سپ سپين

شهنشاه عشق

هي مُصنّف اعظم پنهنجي ديوان آشڪار ۾ فرماي ٿو ته :-

۱. گردش احوال مارا - لامڪاني ڪردارست

برورم، پڇو غلامان رسڪيائي ڪردارست

معنى :- هن سرمستيءَ جي حالت مون کي لامڪان جي اعلى ترين منزل تي رسايو

نه آهي ۽ سوين شاهه منهنجي درجي غلامي ڪري رهيا آهن - يعني نه هيءُ بيشڪ

شهنشاهه آهي .

۲. جرعه نوشيده ام - خلوت بقا پشيده ام

جوشيده ام خوشيده ام - زاهد چه داند حال ما

معنى :- مان وحدت جي شراب جو ذڪر ڪرڻ آهي جنهن هڪدم بقا باالله جي (اعلىٰ

ترين منصب تي فائز آهيان - زاهد کي منهنجي هن جوش جولان ۽ موج مستيءَ جي حالت

جي ڪهڙي خبر ؟

۳. اين راه بيگي راه راه چه راني

زاور برسم رسیده شرکه کياني

معنى :- اي زاهد ! تون هن طريقي کي هيچ سمجهين ٿو مگر منهنجي سرتي شهنشاهي تاج

پريل آهي

۴. من مست شرابيم شرابيم شرابيم

سلطان جهانيم بنظر خلق حشرابيم

معنی :- مان وحدت جو شراب پي هت ٿيو آهيان - نيڪن مان جهان جو بادشاهه

آهيان اگر چه خلق جي نظر ۾ مان خراب آهيان -

۵ - ائين چه ميداني دلا چون من گداني ميکنم

از گداني در دعوای بادشاهی ميکنم

معنی :- اي دل ! تون چاڻي سمجهين مان گد آهيان ؟ نيڪن مان انهي گدائيءَ

پر پنهي جهانن جي بادشاهي ڪريان ٿو -

۶ - يگر اهي نه افتاديم هرگز - جهان را ميکنم رهنائي

معنی :- مان گهرا هرگز نه آهيان - نيڪن مان جهان جي رهنمائي ڪرڻ آيو آهيان -

۷ - لطف بر ما کرد سيد المرسلين

کرد مارا از گروه عاشقين

۸ - از ستر وحدت مارا آگاه کرد

من گدا بدم وے مار شاه کرد

معنی :- سيد المرسلين صلي الله عليه وسلم مون تي پنهنجو قرب ڪري مون کي پنهنجي

عاشقن جي خاص گروهه ۾ شامل ڪيو آهي ۽ مون کي وحدت جي مخفي رازن رهنمون کان

آگاه ڪيو آهي ۽ مان گدا هيڻ مگر هن مون کي شاه بنائي ڇڏيو آهي -

۹ - از يرساقي کوثر جام خورده ام

زان سبب گوء سبقت برده ام

معنی :- مان ساقيءَ ڪوثر جي هت مبارڪ کان جام پيئو آهي - جنهن ڪري

منهنجو سڀ کان وڌيڪ اعلى شان آهي -